

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Articulus II. Quid sit negotiatio & quibus illicita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42561

lo iusto titulo habet: deinde reliqua, quæ addit & concludit Less., etiam videntur difficilia, nam à n. 69. diximus cum communi, si quis alterum impediatur à consecutione boni, ad quod habet jus; aut licet jus non habeat, si tamen impediatur dolo vel mendacio, inferri injuriam, quisque enim habet jus, ne fraude vel mendacio impediatur, ergo cum hi habentes jus retractus impediatur dolo vel mendacio, fit ipsis injuria, & incurritur obligatio compensandi damna inde secuta, secundum prudentum æstimationem.

De jure retractus videri potest etiam Laym. l. 3. t. 4. c. 17. §. 6.

ARTICULUS II.

Quid sit Negotiatio, & quibus illicita.

- 996 » R. Ea est, cum quis rem sibi comparat eo animo, ut integram, & non mutatam, carius vendendo vel permutando lucretur Quod quia est obnoxium periculo multorum peccatorum, & valde distractivum, ac indecens statui Clericali sic lucris inhiare, severè prohibitum est Clericis constitutis in sacris, & Religiosis omnibus, ita ut mortaliter peccent, si multam negotiationi dent operam, ut ait Less. quem *V. l. 2. c. 21. n. 4. & Lay. l. 3. t. 4. c. 17. §. 7. Bon. de contr. d. 3. q. 1. p. 5. Lug. d. 26. n. 23. Unde resolves,*
- » I. Si Clericus semel iterumque tantum negotietur, in materia non gravi, v. g. libros, cruces, &c. emat, ut occultè iterum vendat carius, non est mortale. *Mald. Fill. Dian. Lugo n. 24.*
- » II. Non est negotiatio Ecclesiasticis vel Religiosis prohibita, si emant pecora, quæ pascuis suis saginata vendant, quia vendunt fructus suorum prædiorum vel agrorum. *Mol. to. 2. disp.*

342. n. 8. *Less. n. 5. Lugo n. 29.* Utrū nec, si greges
alant, ut fœtus, lac, lanam vendant, *Lugo l. c.*
Ubi tamen negat, licere iis conducere agros, ut
fructus vendant, eò quòd (licet non sit negotia-
tio propriè dicta) specialiter illis sit prohibitum
in *Concil. Carthag. V. l. c.*

III. Non peccat Clericus, 1. Si emat agrum
cum fructibus jam maturis, illosque vendat:
quia vendit fructus agri sui, ex *Mol. n. 10. Fill.*
& c. 2. Si id, quod ad proprios usus emerat, po-
stea, vel quia non indiget, vel mutato consilio,
carius vendat. *Ibid.*

An verò, & quomodo Clericis liceat negotia
ri per alios non famulos, præsertim in necessi-
tate, vid. *Lugo n. 36. Trull. t. 2. l. 7. c. 20. d. 19.*
Barbos. de jur. un. l. 1. c. 40. n. 1.

A D D E N D A.

Q. 190. Qualis negotiatio, & quibus Clericis sit 997
prohibita. *R. §. 1.* Licitum est omnibus emere cum
animo vendendi sine lucro; quia non est prohibi-
ta negotiatio, nisi fiat causâ lucri, uti habetur *Cap.*
Secundum, Ne Clerici vel Monachi. Unde si Cleri-
cus emerit aliquid, ut consumat, & postea pretiū
illius crescat, vendere potest, sperans se vilius
emprurum, est enim actus œconomicæ pruden-
tiæ, *S. Th. Mol. Sa, Laym. Castrop. t. 16. d. 4 p. 13.*
§. 3. n. 3. Lugo d. 26. n. 31. Similiter potest emere
plura pro securitate suæ provisionis, & quod su-
perfluet, etiam carius vendere, quia emit animo
obviandi periculo defectūs, qui sæpe multum
nocet, *Lugo n. 32.*

§. 2. Licitum est Clerico emere materiam, ex 998
qua conficiat artefactum & vendat, uti fecerunt
S. Paulus & antiqui Monachi victitantes labore
manuum, Less. l. 2. c. 21. n. 5. Castrop. supra. Lugo n.

27. Hinc Cap. *Ejiciens*, Dist. 88. dicitur, *Quicumque rem comparat, non ut ita integram & immutatam vendat, sed ut materia sibi sit inde aliquid operandi, ille non est negotiator.* Similiter emi potest equus rudis, ut cultior vendatur, quia potius venditur industria quàm res empta, quantum attinet ad excessum pretii, *Castrop. supra.*

999 §. 3. Coquere cerevisiam ex proprio hordeo eamque vendere, non est negotiatio prohibita Clericis, *Manriq. Lez. Gob. in Quin. t. 5. c. 11. à n. 11.* qui n. 13. addit probabile esse, quòd possint etiam emere hordeum, ut confectam inde cerevisiam vendant: Addunt *Manriq. Delbene & alii*, telle *Gob. n. 14.* etiam posse emere uvas & vinum vendere, dummodo ipsi met vel eorum familiares vinum exprimant; Unde quando id negant licet *Mol. Castrop. n. 4. Lugo n. 34.* addunt, si fiat per homines conductos; & similiter dicunt illicitum esse emere lanam, ut vendant pannos ab artificibus conductis faciendos. Quamvis autem *Mol. aliq. cum Castrop.* putent illicitum esse etiam ex lana propriorum animalium conficere pannos per conductos famulos ad vendendum, tamen *Lugo* dubitat de hoc, potest enim Clericus vendere lanam suam & operas suorum Ministrorum, uti illicitum est vendere vinum ex suis vinetis expressum, uti fatentur *Mol. Marta, Barb. Gob. n. 12.* Notat tamen rectè *Lugo* in ejusmodi moralibus attendendum esse ad communem sensum & affirmationem, quid nempe censeatur esse vel non esse negotiatio.

1000 §. 4. *Gob. n. 10.* putat in Germania licitum esse in Monasteriis per famulos vendere vinum & panem, id enim propriè non esse habere tabernam aut negotiari, sed sua vendere transeuntibus.

§. 5.

§. 5. *Mol. Laym. Castrop. n. 4.* dicunt illicitum esse 1001
Clerico emere jumenta, ut ea pro pretio elocet,
quia videtur esse quædam negotiatio, sed dubitat
Lugo n. 34, quia emere potest domum, ut elocet,
quando enim emit, fecit sua, nec prohibetur sic
empta elocare, ergo.

§. 6. Dedecet Clericum exercere officium proxe- 1002
netæ, id est, mediatoris inter vendentes & ementes;
non tamen facile erit mortale, inquit *Castrop: n. 9.*

§. 7: Quamvis negotiari prohibeatur quivis Re- 1003
ligiosus, etiã non Clericus, (exceptis fortè Novitiis,
qui in odiosis non veniunt nomine Religiosorum,
ut notat *Lugo n. 25*;) tamen *Med: Less: n. 4: Laym: l. 3:*
t. 4. c. 17. n. 38. Castrop. n. 1. & 4. aliq; communiter di-
cunt intelligi solos Clericos sacris initiatos; sed *Ve-*
ga, Tab: Saa, Salas aliq; cum *Lugo* suprã putant Cle-
ricos etiam in Minoribus constitutos, si beneficium
habeant ad sustentationem sufficiens, contineri
prohibitione, quia hos nulla necessitas excusat & in
ipsis valent omnes rationes prohibitionis, ac leges
prohibentes utuntur simpliciter nomine Clerici.

§: 8: Quamvis *Mol: Rebell: & alii* cum *Castrop: n. 6:* 1004
dicant Clericum peccare mortaliter, si per unicum
actum negotietur in materia gravi, tamen putant
aliqui probabilem esse sententiam *Caj: Salas, Del-*
bene de Imm. Eccl. c. 5. d. 3. f. 3. & aliorum, qui id ne-
gant: Et quoad negotiationem in materia non gra-
vi, consentiunt omnes communiter cum *Busenb:*
suprã: item plures apud *Lugo n. 24.* qui assentitur, si
negotiatio non sit in maxima Summa: Rationem
dant, quia negotiari videtur sonare habitum seu
frequentiam, quæ non est, si unã tantum vel alterã
vice fiat. Vide *Delbene.*

§: 9: Si Clericus negotietur per alium, v. g. si pecu- 1005
niam exponat, alius autem addat industriam, multi

Tom. III.

Qq

apud

apud Lugo n. 36. dicunt esse illicitum, *Med: Arm. Mol: Rebell: aliiq;* communiter cum *Laym. n. 40. Castrop. n. 7:* dicunt non esse saltem mortale, veniale tamen esse docent *Mald: & Mol:* quibus consentit *Rebell:* si per seipsum rationes dati & accepti exigat; *Turr:* dicit, per se loquendo, & ratione prohibitionis, nequidē esse veniale, ac consentit *Lugo*, addens tamen posse esse veniale aut etiam mortale, si Clericus se simul parū aut nimium tali negotiationi implicet: *Less. n. 6:* meritō dicit id indecorum esse nec faciendum absque iusta causa.

1006

§. 10. Si adfit necessitas propriæ personæ vel familiæ, quæ aliter non haberet commodam sustentationem, cessat prohibitio, quia cum sit facta ob decentiam illius statūs, non censetur prohibere id, quod necessarium est ad decenter vivendum, *Lay n. 39. Castrop. n. 8: Lugo n. 37.* Imò etiam licitū est in necessitate gravi pupilli, viduæ vel personæ miserabilis, uti docent *Mol: Regin: & alii cum Castrop. supra.*

An sit negotiatio, si Clericus suis sumptibus curet imprimi librum à se compositum, ut inde reportet lucrum, videri potest *Gob. post n. 27. in append.* Quid autem licitum sit Religioso Societatis Jesu, videri potest *Lugo n. 35.* Vide etiam dicenda l. 4. n. 1374.

D V B I V M I X.

Quid sit Contractus Censūs, & an licitus.

1007 **R**esp. Is est, cum certâ summâ pecuniæ v. g. 100. florenis, emō à te jus percipiendi quotannis ex bonis tuis, aut certa aliqua re tua utili, siue fructifera, certam aliquam pensionem seu censum, v. g. florenos 5. annuos vel 6. prout consuetudine, vel lege taxatum erit. Ità ut hīc non sit mutuum & usura, si aliàs pravam intentionem non habeas, sed vera emptio & venditio, quā emitur, non